

LAUSUNTO 4.9.2018

Asia: HE eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta, OKM 033-00-2018.

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry lausuu kunnioittavasti opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry kiittää mahdollisuudesta lausua käsittelyssä olevasta lakiluonnoksesta. SAKKI ottaa lausunnossaan kantaa pääasiassa opiskelijavalintaan liittyviin kysymyksiin, sekä nostaa esiin toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen välisen yhteistyön kehittämisen. Toteamme myös, että asian käsittelyn kannalta olisi ollut perusteellisempaa käsitellä lakimuutoksia yhdessä uusien rahoitusmallien kanssa, jotka ovat tulossa lausunnolle myöhemmin syksyn 2018 aikana.

Keskeiset kannat:

- SAKKI olisi toivonut esitykseen välineitä kehittää toisen asteen oppilaitosten sekä korkeakoulujen välistä yhteistyötä entistä joustavammaksi ja tehokkaammaksi.
- Tilauskoulutusta ei tule laajentaa koskemaan EU- ja ETA-alueiden kansalaisia, sillä se on askel kohti maksullista tutkintokoulutusta.
- Täyttämättä jääneiden aloituspaikkojen siirtäminen erillisvalinnan piiriin saattaa aiheuttaa ongelmia hakijoiden yhdenvertaisuuden toteutumiselle.

Toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen yhteistyön lisääminen

Sekä ammatillisen koulutuksen reformissa että lukiolain uudistamisessa yhteistyön lisääminen toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen välillä oli yksi keskeisistä teemoista, joita on pyritty kehittämään nykyistä toimivammaksi kokonaisuudeksi. Tämän yhteistyön lisäämisen ei kuitenkaan näy millään tavalla tässä lakiesityksessä. SAKKI ry olisi toivonut lainsäädännön muutoksista helpotus ja välineitä toisen asteen ja korkeakoulujen yhteistyön lisäämiseen. Erityisesti toisen asteen opintojen aikana tehtyjen korkeakouluopintojen tekemiselle olisi ollut hyvä tässä kohtaa saada selkeä kirjaus lainsäädäntöön. Esimerkiksi ammattikorkeakoululain 8 a § ja yliopistolain 7 a § korkeakoulujen opetusyhteistyötä koskeviin pykäliin olisi voinut esittää muutoksia, joilla toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen välistä opetusyhteistyötä olisi voitu edistää tehokkaasti. Lisäksi sekä yliopistolakiin että ammattikorkeakoululakiin olisi paikallaan täsmentää toisen asteen opiskelijoille suunnattujen väyläopintojen asema sekä toimintaperiaate.

Tilauškoulutuksen laajentaminen

Hallituksen esityksessä esitetään tutkintoon johtavan tilauškoulutuksen laajentamista koskemaan myös EU- ja ETA-valtioiden kansalaisia. Tilauškoulutuksen laajentamista koskemaan EU- ja ETA-valtioiden kansalaisia (ja täten myös suomalaisia) perustellaan esityksessä osaaajapulan helpottamisella sekä EU- ja ETA-valtioiden kansalaisten aseman yhdenvertaistamisella alueiden ulkopuolisten kansalaisten kanssa. Esityksessä korostetaan, että korkeakoulu ei voisi edelleenkään periä maksuja tilauškoulutuksesta opiskelijalta, vaan tilaaja vastaa edelleen koulutukseen liittyvistä maksuista. Samoin esityksessä esitetään, että tilauškoulutusta ei saa järjestää normaalin opiskelijavalinnan kiertämiseksi.

SAKKI ry ei pidä tarkoituksenmukaisena laajentaa tutkintoon johtavaa tilauškoulutusta koskemaan EU- ja ETA-valtioiden kansalaisia. Vaikka lakiesityksessä kielletään yksiselitteisesti tilauškoulutuksen käyttö kiertoreittinä tutkintoon johtavaan koulutukseen, on tämän kiellon valvonta käytännössä hankalaa ja resursseja tarpeettomasti syövää toimintaa. Elinkeinoelämän tarpeet työntekijöiden jatko- ja uudelleen kouluttautumisen suhteen perustuvat pitkälti modulaarisiin ja räätälöityihin opintokokonaisuuksiin, eivät kokonaisiin tutkintoihin. Tutkintoon johtavan tilauškoulutuksen salliminen on askel kohti maksullista

tutkinto-opiskelua. SAKKI vastustaa yksiselitteisesti siirtymistä kohti maksullista tutkinto-opiskelua.

Erillisvalinnan käytön laajentaminen

Hallituksen esityksessä esitetään erillisvalinnan käytön laajentamista siten, että jatkossa yhteishaussa täyttämättä jääneiden opiskelupaikkojen täyttö voitaisiin jatkossa hoitaa täydennyshaun sijaan erillisvalinnan avulla. Erillisvalinnan käytön laajentaminen mahdollistaisi korkeakoululle joustavamman tavan toteuttaa tyhjäksi jääneiden opiskelupaikkojen täyttämisen. Erillisvalinnassa korkeakoululla olisi vapaammat mahdollisuudet päättää valintamenettelystä sekä valinnan aikataulusta verrattuna nykyiseen täydennyshakuun perustuvaan valintamenettelyyn.

SAKKI pitää hyvänä, että korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa käytetään monipuolisia ja joustavia valintamenettelyjä, jotta kaikki avoimet opiskelijapaikat tulevat täytettyä mahdollisimman tehokkaasti. SAKKI pitää kuitenkin myös tärkeänä, että opiskelijavalinnat ovat kansallisella tasolla mahdollisimman yhdenvertaiset sekä läpinäkyvät jokaiselle hakijalle. Erillisvalinnan laajentaminen koskemaan yhteishaussa täyttämättä jääneitä opiskelijapaikkoja on potentiaalisesti uhka hakijoiden yhdenvertaiselle asemalle, jos korkeakoulujen käytännöt alkavat merkittäväällä tavalla poiketa toisistaan täyttämättä jääneiden opiskelijapaikkojen täyttämisen osalta. Hakijan kannalta on selkeämpää, että myös täyttämättä jääneiden opiskelupaikkojen täyttö perustuisi todistus- tai pääsykoevalintaan, jolloin käytäntö olisi mahdollisimman yhtenäinen ja selkeä kaikissa korkeakouluissa. Siksi olisi perusteltua, että yhteishaussa täyttämättä jääneiden opiskelijapaikkojen täyttö toteutettaisiin kansallisen täydennyshaun avulla, jotta hakijoiden yhdenvertaisuus voidaan taata parhaalla mahdollisella tavalla.

ELIAS TENKANEN

Puheenjohtaja

044 7530 581

elias.tenkanen@sakkiry.fi

HANNA HUUMONEN

Pääsihteeri

050 3100 570

hanna.huumonen@sakkiry.fi

Lisätietoja:

Samuli Maxenius, koulutuspoliittinen asiantuntija

044 7766 048, samuli.maxenius@sakkiry.fi